



**Kokkuhoidev muusikapere:** Helen Lokuta turvaline tagala asub Nõmme mändide all – ettevõtjast abikaasa Madis on õppinud trompetit ja üheksa-aastane poeg Stefan valinud oma instrumendiks trummi.

### Loete peres ka söögipalvet?

Jah. Seda loeb see, kes parasjagu tahab või kel-  
lel palutakse. Kui kutsun abikaasa vanemad ja  
õed-vennad peredega, siis tavaliselt loeb seda  
kõige vanem meesterahvas. Meie pere elustiili  
hulka kuulub ka igapäevane kirikuskäi-  
mine. Kui pikka aega on olnud tööperioodid ja  
ma ei jõua kirikusse, siis elan põhimõtte järgi,  
et inimesel peab olema üks hingamispäev. Võ-  
tan selleks esmaspäeva, mil kuulan internetist  
päevaseid jutlusi. See on hädavariant, et  
hoida oma vaim värsk ja arengus.

pus tõusis publik püsti ja juubeldas, see oli tun-  
nustus kogu meie trupile, iga kolleegi töö on  
ülioluline etenduse õnnestumiseks, hea on tun-  
da positiivset tiimitunnet.

### Mis on olnud teie suurimad lavaapsud ja -hirmud?

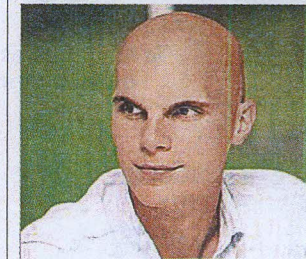
Kukkunud ma õnneks ei ole, aga orkestrisse on  
asjad lennanud küll ja küll. Näiteks «Carmen-  
is» seob Jose mul käed kinni, pean kõie ise  
lahti purema ning sellega ohvitserile vastu nä-  
gu virutama. Aga ma ei saa ju talle vastu nägu

küllalt tinglik, meil on ilus armastustseen,  
mis, ma loodan, mõjub usutavalt. Metsosopra-  
nitel on sageli nn püksrollid, peamegi mehi  
mängima. Mozartil ja Richard Straussil on mi-  
tu ooperit, kus metsosopranid etendavad me-  
hi, ooperilaval on see täitsa tavaline. Hea, kui  
on suudetud see grimmi ja kostüümiga usuta-  
vaks muuta.

### Helen, milline te emana olete?

Emana olen hellitaja. Püüan oma poja Stefani-  
ga nii palju ja nii lähedalt suhelda, et ta tunneb

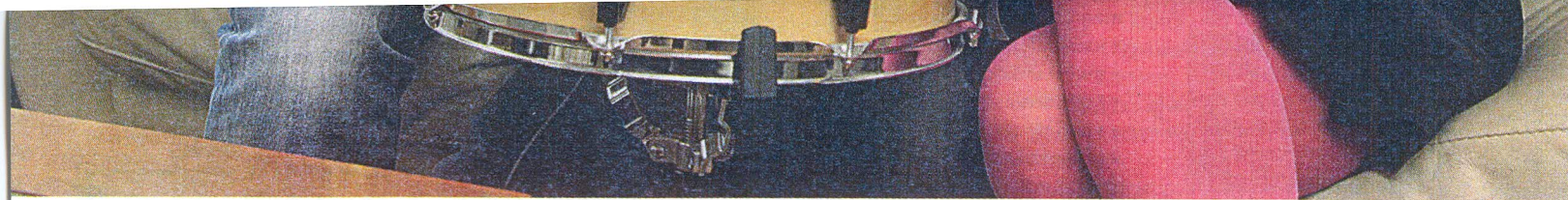
## Arvamus



**JUKO-MART KÕLAR**  
ÕEMEE, EESTI MUUSIKA  
EKSPORDI TEGEVJUHT

Olen kolme Eesti Muusika Eks-  
pordis töötatud aasta jooksul  
kokku puutunud väga erineva-  
te artistide ja interpretidega,  
kellest Helen on üks fenome-  
naalsemaid – tema puhul tuleb  
eriti selgelt esile paeluv koos-  
lus silmapaistvast avaliku elu  
tegelasest ja heast sõbrast, pe-  
reemast ja abikaasast. Hakkasi-  
me Lokutatega tihedamalt läbi  
käima kümme aastat ta-  
gasi, kui minu abikaasa Maarja,  
Heleni õde, hoidis Heleni ja Ma-  
dise poega Stefanit ja mul ava-  
nes võimalus nende peret lähe-  
malt tundma õppida.

Mind on alati imestama  
pannud Heleni võime kiirelt  
ümber lülituda – etendus sai lä-  
bi, nüüd on aeg abikaasa, poja  
ja sõprade jaoks. Neile, kes  
ooperi kulissidetaguse eluga  
igapäevaselt kokku ei puutu,  
võib sageli hoomamatuks jää-  
da, mida üks etendus või kont-  
sert ooperisolistile tähendab –  
neil ei tohi olla paremaid või  
halvemaid päevi, publik ootab  
alati maksimumi. Kes on näi-  
nud Heleni osatäitmisi, need  
teavad, et ta annab endast la-  
val absoluutselt kõik. Minul  
oleks pärast sellist rollitäitmist  
ainult üks mõte – maagima. Aga



**Kokkuhoidev muusikapere:** Helen Lokuta turvaline tagala asub Nõmme mändide all – ettevõtjast abikaasa Madis on õppinud trompetit ja üheksa-aastane poeg Stefan valinud oma instrumendiks trummi.

### Loete peres ka söögipalvet?

Jah. Seda loeb see, kes parasjagu tahab või kellel palutakse. Kui kutsun abikaasa vanemad ja õed-vennad peredega, siis tavaliselt loeb seda kõige vanem meesterahvas. Meie pere elustiili hulka kuulub ka igapäevane kirikuskäimine. Kui pikka aega on olnud tööperioodid ja ma ei jõua kirikusse, siis elan põhimõtte järgi, et inimesel peab olema üks hingamispäev. Võtan selleks esmaspäeva, mil kuulan internetist pühapäevaseid jutlusi. See on hädavariant, et hoida oma vaim värske ja arengus.

### Miks teie arvates tänapäeva Estonia primadonnasid nägu- ja nimepidi ei tunta? Vanasti teadis Anu Kaalu ja Margarita Voites iga koolijüts.

Anu Kaal on superlaulja, samamoodi Margarita Voites. Kui olin väike, vaatasin neid telekast. Aga seda, kuidas mina laulan, praegu telekast ei näidata. See ongi põhjus. Need, kes on teatris käinud, teavad soliste väga hästi, aga ooperiküllastajate protsent on meil ju küllalt väike. Kui mu abikaasa käis Soomes tööasju ajamas, ütles ta tagasi tulles, et olen Soomes tuntum kui Eestis. Kõik tulid mehele ütlemas, et teame-teame, teie naine on Estonias primadonna, küsisid mu mehelt autogrammigi. Suur osa meie publikust on soomlased. Mis on super, sest see tõttu on ka saalid kogu aeg täis.

### Kui tihti olete meie põhjamaiselt kargelt publikult saanud pärast õnnestunud aariat aplausi või braavo-hüüdeid?

On olnud juhtumeid. Pärast «Carmeni» etendust kargas üks eesti mees püsti ja karjus braavo. See oli super, muidugi see meeldib artistidele. Kui tegime «Boheemi» etendust, kus Musetta roll on küllalt särav – palju rõõmu ja glamuuri –, siis nende aariate peale ka väga braavotati. «Julius Caesari» esietendusel kõlasid «braavod» ja hüüded pärast igat Cleopatra aariat, ja pärast viimast, kõige raskemat, ei tahtnud aplaus kuidagi vaibuda. Etenduse lõ-

pus tõusis publik püsti ja juubeldas, see oli tunnustus kogu meie trupile, iga kolleegi töö on ülioluline etenduse õnnestumiseks, hea on tunda positiivset tiimitunnet.

### Mis on olnud teie suurimad lavaapsud ja -hirmud?

Kukkunud ma õnneks ei ole, aga orkestrisse on asjad lennanud küll ja küll. Näiteks «Carmenis» seob Jose mul käed kinni, pean kõie ise lahti purema ning sellega ohvitserile vastu nägu virutama. Aga ma ei saa ju talle vastu nägu virutada, pean natuke mööda viskama, ja kui ta ei suuda seda kinni püüda, lendab kõis libedale lavale ning sealt otse orkestriauku. Orkestrandid juba teavad seda kohta ja valmistuvad kõit püüdma, kui see on kellegi poogna otsa kukkunud. «Napoleoni» etenduses mängisin Josephine'i, seal pidin apelsine püüdma. Napoleon jonnis ja viskas puuvilju lavale laiali, apelsinid veeresid aga pidevalt orkestrisse, kust need rõõmuga lavale tagasi visati. Publik naeris nii, et kõhud kõveras. Lavaauku on ka mõõkasid lennanud.

«Julius Caesari» lavakujundus on üks kõige raskemaid. Laval on suured liivaluidete kaared, pead kogu aeg eri tasanditel kõndima ja jooksuma. Proovis on järjest inimesed kukkunud. Meil on Caesariga, keda mängib Monika Evelin Liiv, üks armustseen kõige kõrgema laineharja peal, kust vaataud alla lavakuristikku. Viimane kord proovis Monika ütleski, et ta ei julgenud mulle üldse lähedale tulla, sest kartis, et ma kukun alla. Tema laulab sama stseeni ajal tehniliselt väga rasket aariat.

### Maailmas ei ole see ooperilavadel midagi uut, ent ikkagi - mis tunne on mängida armusuhet naisega, kes mängib jõulist meest?

Julius Caesar on oma kostüümis meheks väga usutav. Hääleliselt samuti. Vaatajale jääb mehe ja naise mulje. Ooper ei ole nagu Hollywoodi film, kus on ehedad voodistseenid, ooper on

küllalt tinglik, meil on ilus armastusstseen, mis, ma loodan, mõjub usutavalt. Metsosopranitel on sageli nn püksrollid, peamegi mehi mängima. Mozartil ja Richard Straussil on mitu ooperit, kus metsosopranid etendavad mehi, ooperilaval on see täitsa tavaline. Hea, kui on suudetud see grimmi ja kostüümiga usutavaks muuta.

### Helen, milline te emana olete?

Emana olen hellitaja. Püüan oma poja Stefani- ga nii palju ja nii lähedalt suhelda, et ta tunneb end turvaliselt. Nüüd ta hakkab sellest musitamise ja kallistamise east välja kasvama. Kui mul on olnud pikad tööpäevad, siis ta tuleb mulle kaissu, loeme enne magamajäämist piiblit ning arutame asju, koos teeme ka õhtupalve. Laps ootab seda alati. See on hästi armas!

Olen nii tänulik, et selline imearmas laps on antud meie juurde elama.

### Millega teie abikaasa tegeleb?

Mu abikaasa Madis Lokuta on eraettevõtja, tema firma Finetrek müüb tööstusautomaatika seadmeid. Ta on muu hulgas väga lavaline inimene, õppinud muusikakoolis trompetit, laulab väga hästi. Ta on kohal igal mu esietendusel ja käib mu kontsertidel. Ootan alati tema järelarutelu ja hinnanguid, see on väga tähtis.

### Tavaliselt kipuvad abikaasad ja elukaaslastele olema kõige kõvemad kriitikud. Kuidas teil?

Mu abikaasa on aru saanud, et kohe pärast etendust ei tohi midagi kriitiliselt öelda, see on kõige suurem viga, mida teha. Sellisel hetkel on inimene kõige avatum ja haavatavam, sest olen laval kõik andnud. Tuleb öelda: vau, hästi! Ja seda ta oskab teha. Kui on midagi, mille üle arutada, teeb ta seda mõne päeva jooksul. Ta oskab hoida ja kiita oma naist ning panna mind tundma, et olen eriline. Saan aru, et ta on mu üle uhke. Selline toetus annab hästi palju enesekindlust. **la**

gasi, kui minu abikaasa Maarja, Heleni õde, hoidis Heleni ja Madise poega Stefanit ja mul avanes võimalus nende peret lähemalt tundma õppida.

Mind on alati imestama pannud Heleni võime kiirelt ümber lülituda – etendus sai läbi, nüüd on aeg abikaasa, poja ja sõprade jaoks. Neile, kes ooperi kulissidetaguse eluga igapäevaselt kokku ei puutu, võib sageli hoomamatuks jääda, mida üks etendus või kontsert ooperisolistile tähendab – neil ei tohi olla paremaid või halvemaid päevi, publik ootab alati maksimumi. Kes on näinud Heleni osatäitmisel, need teavad, et ta annab endast laval absoluutselt kõik. Minul oleks pärast sellist rollitäitmist ainult üks mõte – magama. Aga Helen – kui ta just edasi välja ei lähe – tuleb vastu südaööd koju, paneb kodusemad riided selga, saadab poja laubamusi- ga magama ja asub külalistele salatit valmistama, osaledes samal ajal aktiivselt vestluses.

Igal talvel saame kogu perega Heleni vanemate juures Tartus kokku, et üheskoos jõule pidada, kirikus käia, laulda ja kingitusi jagada. Enamasti on kõik Heleni koos õde-venda peredega kohal, ja nii on meid Tartus üle kolmekümne. Söögilauas käib alati suur melu, lapsed jooksevad edasi-tagasi, kõik räägivad läbisegi, ja aeg-ajalt kõlab sekka Heleni rõkkav naer. Veidi hiljem leiame ta ülakorrusel lastega lauamänge mängimas või väikestele sugulastele pildiraamatut näitamas. Selles kõiges on midagi talle ainuomast – Helen on suutnud filigraanselt ühendada särava ooperisolisti kutse pereeluga, ta on mõlemas rollis tugev, tegemata kummiski järeleand- misi.